

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

gevestigd in het Aalsmeerder Veerhuis
Sloterkade 21 - 1058 HE Amsterdam
Telefoon 020 - 617 27 35, Fax 020 - 617 73 85
Email vvab@amsterdamsebinnenstad.nl
Website <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl>
Postbank rek. nr. 1775369 - ABN-AMRO rek. nr. 41.18.45.306

Aan: Stadsdeel Centrum
t.a.v. de heer R.F. van Gelder
Antwoordnummer 10066
1000 PA Amsterdam

Betreft: Inspraakreactie op de herinrichtingsvoorstellen voor het Haarlemmerplein
Zie: http://www.centrum.amsterdam.nl/projecten/overzicht_alle/openbare_ruimte/haarlemmerplein

Amsterdam, 12 januari 2012

Geacht bestuur,

Graag maakt de VVAB gebruik van de mogelijkheid haar zienswijze kenbaar te maken over de herinrichting van het Haarlemmerplein. Het onderwerp houdt ons al jaren bezig (zie bijlage). Graag merken wij op dat er reeds in 1998 een voorstel is gemaakt voor de herinrichting van het Haarlemmerplein. Dit ontwerp werd gekenmerkt door de afwezigheid van esthetische fratsen en voldeed geheel aan het toen nieuw geformuleerde beleid in de openbare ruimte, vastgelegd in het Handboek Openbare Ruimte. Het ontwerp was 'mooi, schoon en ruimtelijk' en maakte het plein bruikbaar, zonder 'waterpartij'. Alhoewel niet perfect, was dit plan nog te verkiezen boven de thans voorliggend plannen.

Het Haarlemmerplein is één van de weinige binnenstadspelen in de zeventiende-eeuwse stadsuitleggingen. In de Derde Uitleg van 1610 en de Vierde Uitleg van 1662 waren enkele radiaalverbindingen opgenomen die de stad verbonden met de wegen buiten de stad met op de overgang van stad en platteland, waar de stadspoort zich bevond, aan de stadzijde een wagenplein. Bij het Haarlemmerplein gaat het om de belangrijke historische stadroute van de voormalige zeedijk, waarover in de uitleg van 1610 een stadsstraat met voornamelijk winkel-woonhuizen werd aangelegd. Vanuit de Haarlemmerdijk is in een belangrijke zichtlijn in het verschiep de Haarlemmerpoort te zien. Het Haarlemmerplein zelf is door de sloop van één van de wanden in de jaren zeventig in vorm aangetast, maar de nieuwbouw, hoe men daar ook verder over denkt, repareert min of meer de oorspronkelijke vorm van het plein. Helaas staat de nieuwbouw op een verhoogd maaiveld, waardoor er een niveauverschil is met het plein en de stad. Het ligt ons inziens voor de hand om niet het plein, maar alleen de nieuwbouw op een podium te plaatsen, verbonden met trappen met het plein. Hierdoor wordt het plein geen obstakel in de belangrijkste radiaal in de genoemde stadsuitbreiding. Dit was immers een landroute over een dijklichaam, die voorbij de stadspoort doorliep, en het dijklichaam dient te worden gerespecteerd (is zelfs per wet verplicht). Om dezelfde reden zijn wij niet voor een 'waterpartij' op het wagenplein. De voorgestelde waterpartij is te opzichtig en groot en daardoor pretentief en getuigt van teveel vormwil. Bovendien is het maken van een waterpartij in een dijklichaam in een belangrijke landroute niet uit te leggen. Het gaat hier om een historische landroute naar een stadspoort. Daarop hoort geen onderbreking in de vorm van een waterpartij. De vereniging pleit ervoor om het plein zo leeg en ruimtelijk te laten, dat wil zeggen de uitgangspunten te respecteren voor de gedachten die eind vorige eeuw het Handboek Openbare Ruimte en het vigerende beleid voor de openbare ruimte heeft opgeleverd.

De drie voorstellen zijn tot stand gekomen door het optellen van alle functionele eisen en verlangens zonder het beeld het primaat te geven dat het Handboek expliciet als uitgangspunt stelt voor de inrichting van de openbare ruimte. Geen van de drie varianten voldoet daardoor naar het oordeel van de vereniging aan de eisen die wij voor de herinrichting van dit belangrijke wagenplein stellen. De voorstellen zijn vergelijkbaar met het Rembrandtplein, waar binnen de totaalruimte van het plein een kleiner plein is gemaakt en daarbinnen nog een plein, waardoor de ruimte is verbrokken en visueel kleiner is geworden. In dit geval wordt binnen het gebied tussen de gevelwanden een deel afgescheiden als verblijfsruimte, met vooral bij de Haarlemmerpoort een brede strook asfalt waardoor de verbroken eenheid van het plein met de poort niet wordt hersteld maar gecontinueerd. Op het verblijfsdeel is vervolgens weer een deel afgescheiden als waterpartij. De plannen gaan derhalve ten onder aan pretenties zonder werkelijke ambities. Waarom wordt de asfaltstrook niet opgeheven en de

Doelstelling:

Het bevorderen van een goed woon- en werkklimaat in de gemeente Amsterdam, in het bijzonder in de binnenstad, het ondernemen of stimuleren van activiteiten gericht op behoud en herstel van de historische bebouwing en het stedenbouwkundig karakter alsmede het verbreden van de kennis van Amsterdam.

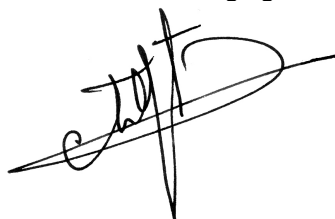
klinkers doorgetrokken tot aan de poort met het doel het autoverkeer te gast te laten zijn in een verblijfsgebied, zoals ook is gebeurd op de Dam en het Spui? Het handhaven van deze asfaltstrook is op termijn ook minder nodig vanwege de knip in de stadshartlus, waardoor er geen doorgaand verkeer meer mogelijk is naar het Centraal Station vanaf de Haarlemmer Houttuinen.

Als wij worden gedwongen te kiezen voor één van de drie varianten zijn wij geneigd te kiezen voor de variant waarbij het fietspad rondom het plein wordt gelegd. Wij zien niet in waarom enkele seconden reistijdwinst een minder fraai en bruikbaar plein moet opleveren. Echter, zoals gezegd heeft geen van de drie varianten het ambitieniveau dat wij in onze beschermde binnenstad verwachten. De waterpartij lijkt op het eerste gezicht ambitieus, maar is het beslist niet: er wordt helemaal geen rekening gehouden met de aard van de plek en maakt door zijn omvang onmogelijk wat de essentie is van een goed ingericht stadsplein, namelijk het creëren van ruimtelijkheid, extra van belang bij dit wagenplein op een belangrijke historische zichtlijn.

Graag mogen wij van de mogelijkheid gebruik u erop te wijzen dat de komst van de parkeergarage onder het Haarlemmerplein de mogelijkheid beidt de parkeerplaatsen op de stoep van de Haarlemmerstraat en -dijk om te zetten in laad- en losplekken. Dit is destijds bij de herinrichting van de Haarlemmerstraat en -dijk beloofd. Om die reden hebben de parkeerplaatsen een 'tijdelijk' karakter op de stoep, aangeduid met lijnen. Het is dus niet nodig een inspraaktraject o.i.d. daarover te beginnen.

Hoogachtend,

Namens de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad,



Minne Dijkstra
voorzitter



Dingeman Coumou
secretaris

Bijlage: Walther Schoonenberg. 'Nog meer narigheid op het Haarlemmerplein.' *Binnenstad* 221 (april 2007). Zie: <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl/binnenstad/221/haarlemmerplein.html>